

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 76g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 13¹ din
Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă
(*certificarea faptelor de stare civilă produse și înregistrate în localitățile din
stânga Nistrului*)

CHIȘINĂU

20 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Eduard ABABEL,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 21 mai 2020,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 20 iulie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de legislația Republicii Moldova” din articolul 13¹ din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, care reprezintă interesele doamnei I.N., în dosarul nr. 2r-585/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 2 aprilie 2019, dna I.N. a formulat în fața Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender, o cerere de revizuire a unei hotărâri a Judecătoriei Bender din 20 decembrie 2013, prin care a fost admisă o acțiune a dnei O.N. formulată împotriva dlui V.N. în vederea desfacerii căsătoriei. Dna I.N. susține că prin această hotărâre din 20 decembrie 2013 s-a dispus desfacerea căsătoriei înregistrate între dna O.N. și dl V.N. pe 18 iunie 1988 la Oficiul Stării Civile din sectorul Râșcani, Chișinău. Ea mai susține că prin hotărârea în discuție i s-au lezat drepturile, în condițiile în care ea s-a căsătorit cu dl V.N. pe 6 iunie 1998 în orașul Tiraspol, înregistrându-și căsătoria la Secția stare civilă din Tiraspol. Practic, hotărârea Judecătoriei Bender din 20 decembrie 2013 ar face ilegală și nevalabilă căsătoria dintre I.N. și V.N. încheiată pe 6 iunie 1998 în orașul Tiraspol.

4. Prin Încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender, din 5 august 2019, a fost respinsă cererea de revizuire depusă de dna I.N. pe 2 aprilie 2019.

5. Pe 24 octombrie 2019, dna I.N. a formulat un recurs împotriva Încheierii Judecătoriei Anenii Noi, în fața Curții de Apel Chișinău. Prin Încheierea din 3 martie 2020, Curtea de Apel Chișinău a acceptat spre examinare cererea de recurs.

6. Pe 11 mai 2020, dl Gheorghe Postolachi, reprezentant al dnei I.N., a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de legislația Republicii Moldova” din articolul 13¹ din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

7. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2020, s-a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și s-a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă sunt următoarele:

Articolul 13¹

Certificarea actelor și a faptelor de stare civilă

„Faptele de stare civilă produse și înregistrate în localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender (Transnistria) pot fi certificate, prin eliberarea actelor de stare civilă de către autoritățile competente ale Republicii Moldova, în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de legislația Republicii Moldova.”

[Art.13¹ introdus prin Legea nr.310 din 22.12.2017, în vigoare 19.01.2018]

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 449

Temeiurile declarării revizuirii

„Revizuirea se declară în cazul în care:

a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.”

Articolul 452

Examinarea cererii de revizuire

„(1) Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

[...]

(2) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

(3) Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii de revizuire.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul menționează că prevederile contestate ale articolului 13¹ din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară, în contradicție cu articolul 23 alin. (2) din Constituție. Acesta susține că dacă va rămâne în vigoare hotărârea a cărei revizuire se solicită și nu va fi recunoscută căsătoria dnei I.N. și V.N., va fi afectat statutul copilului născut din această căsătorie, el fiind considerat copil din afara căsătoriei.

12. Autorul susține, la modul general, că dispozițiile legale contestate contravin articolelor 4, 23, 28 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, în calitate sa de reprezentant al dnei I.N. în dosarul nr. 2r-585/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de legislația Republicii Moldova” din articolul 13¹ din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

17. Curtea subliniază că dispozițiile legale contestate trebuie să fie aplicate de către instanță în procesul în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, pentru a putea fi verificată constituționalitatea acestora. Totodată, Curtea observă că excepția a fost ridicată în cadrul examinării admisibilității unei cereri de revizuire a unei hotărâri judecătorești.

18. Având în vedere faptul că la prima etapă procedura revizuirii privește doar examinarea admisibilității acesteia, Curtea constată că instanța nu urmează să aplice prevederile contestate din Legea privind actele de stare civilă.

19. Revizuirea poate fi declarată în baza unor temeuri clar determinate de articolul 449 din Codul de procedură civilă, între care nu se regăsește temeiul viitoarei neconstituționalități a unei legi aplicabile în soluționarea fondului cauzei. În cadrul procesului de revizuire, dezbaterile sunt limitate, potrivit articolului 452 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază. Prin urmare, la această etapă, instanța de judecată căreia i se cere revizuirea nu judecă fondul cauzei, iar dispozițiile legale contestate nu sunt aplicabile. Abia în eventualitatea în care instanța de revizuire va admite cererea de revizuire și va avea loc judecarea cauzei în fond, Curtea Constituțională va putea verifica, la sesizare, constituționalitatea dispozițiilor legale contestate.

20. În cazul în care Curtea ar admite prezenta excepție de neconstituționalitate, ea și-ar ignora propria jurisprudență, *i.e.* Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, § 82, referitoare la condițiile pe care trebuie să le întrunească excepția. Curtea conchide că în situația invocată această excepție de neconstituționalitate are caracterul unei *actio popularis* (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 102 din 6 septembrie 2018, §§ 18-19; DCC nr. 15 din 11 februarie 2019, § 26; DCC nr. 39 din 14 martie 2019, § 20).

21. Curtea reiterează că odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării (DCC nr. 133 din 5 decembrie 2019, § 23; DCC nr. 136 din 9 decembrie 2019, § 27).

22. În baza celor menționate și având în vedere că dispozițiile legale contestate nu sunt aplicabile în procesul din fața Curții de Apel Chișinău la etapa admisibilității cererii de revizuire, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de legislația Republicii Moldova” din articolul 13¹ din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, care reprezintă interesele doamnei I.N., în dosarul nr. 2r-585/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 20 iulie 2020

DCC nr. 87

Dosarul nr. 76g/2020